

Марковська Т. С.

*Викладач II категорії, аспірант III року навчання,
Технологічно-економічний коледж
Миколаївського національного аграрного університету,
м. Миколаїв, Україна,
markovska86@mail.ru*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

У тезах розглядається необхідність адаптації вітчизняних податків до законодавства країн Європейського Союзу. Визначено, що процес адаптації вітчизняної податкової системи до європейських стандартів повинен мати еволюційний характер і напередодні нової хвилі світової фінансової кризи базуватися на економічній і політичній стабільності в країні.

Ключові слова: адаптація, податкова система, оподаткування, країни Європейського союзу, європейські стандарти.

Побудова в Україні соціально орієнтованої, конкурентоспроможної ринкової економіки, інтегрованої в ЄС, потребує реформування адміністративних засад всієї системи державного управління, а разом з нею її важливого структурного елемента – податкової системи. Процес адаптації вітчизняної податкової системи до європейських стандартів має свою динаміку та особливості. В сучасних умовах визначальними напрямками є:

- поступове наближення рівня оподаткування (на сьогодні частка податкових надходжень у ВВП становить близько 30%) до середнього показника країн ЄС (37,4%), усунення диспропорцій оподаткування мобільних (капітал, праця) та немобільних баз (споживання, природні ресурси, власність), показники фіскальної ефективності непрямого та прямого оподаткування становлять 14 % та 9 % ВВП, тобто на рівні відповідних показників більшості країн – “нових” членів ЄС;

- вирішення питання щодо зменшення податкового тиску на економіку за рахунок зменшення ставок за основними бюджетоформуєчими податками (податку на прибуток – до 18%) та подальшого скорочення кількості податків та платежів (з початку зменшено з 39 до 23, а з 2015 року залишилося 11 податків, точніше груп податків та платежів);

- проведення всеохоплюючих заходів на рівні кожній ланки ДФС

України щодо автоматизації процесів оподаткування (електронна звітність, Єдиний реєстр податкових накладних, відшкодування ПДВ тощо) з метою усунення схем мінімізації, зокрема, по ланцюгу: вигодонабувач → транзитер → «податкова яма», залучення до сплати суб'єктів господарювання всіх категорій уваги, як основного елементу збільшення надходжень, зменшення частки тіньової економіки, яка за оцінками спеціалістів в 1,5-2 рази перевищує середній показник по ЄС, а також протидії корупції;

- упорядкування податкових преференцій, в тому числі інвестиційних пільг, в частині обмеження терміну їх надання (не більше, ніж п'ять років) та контролю використання вивільнених коштів за цільовим призначенням;

- вдосконалення підходів до оподаткування природних ресурсів та акцизного податку: частки цих платежів в загальних податкових надходженнях залишаються незначними (5 % та 10 % відповідно) [1].

На енергоносії (бензин, нафтопродукти, скраплений газ) припадає лише 30% надходжень з акцизного податку, хоча цей показник щороку має тенденцію до збільшення. Щодо використання прогресивної ставки оподаткування фізичних осіб, то необхідно зазначити, що Україна пішла по шляху більшості “нових” держав-членів ЄС, які суттєво обмежили прогресію щодо сплати прибуткового податку на користь збільшення внутрішнього споживчого попиту та детінізації доходів заможних груп населення.

Актуальною на сьогодні залишається теза відомого українського економіста В.М. Геєця, що шкала податків на доходи населення, яка існує в Україні (основна з 2016 року – 18%) – це однозначно шлях до збагачення багатих, а отже вона не зруйнує олігархію. Рівень оподаткування з цього податку (у відсотковому виразі к ВВП) в 2 рази нижче, ніж середній показник по ЄС. За даними державної податкової служби України половина тіньового сектору вітчизняної економіки складає заробітна плата у “конвертах”. Тому на перспективу можливо очікувати розширення диференціації ставок податку з доходів фізичних осіб, не виключено, – в межах податку DIT, введеного в 90-х роках ХХ сторіччя скандинавськими країнами, і який користується все

більшою популярністю у країнах “Старої” Європи [2].

Гармонізація оподаткування в ЄС – це процес, який має конкретні напрямки розвитку, свою динаміку. Європейські країни роблять спробу оптимізувати оподаткування (впроваджувати нові податкові технології на основі самооподаткування, підтримувати високий рівень соціальних стандартів тощо). Загальні тенденції оподаткування, що склалися в Європейському Союзі, мають стати орієнтиром для процесу адаптації податкових систем країн, які прагнуть вступити в ЄС. Наразі очевидно, що Україні необхідно швидше приєднатися до цього процесу, а ті сфери, які поки що найменш гармонізовані в ЄС, розвивати за власним “фіскальним сценарієм”, тобто відповідно до моделі бюджетно-податкової політики, яку здійснює держава. Загальними пріоритетами повинні стати зменшення обтяжливості вітчизняної податкової системи, подальше скорочення податків та платежів, вирівнювання диспропорцій в оподаткуванні, зосередження на використанні інноваційних методів адміністрування, обмеження економічно необґрунтованих преференцій в оподаткуванні, удосконалення податкових інструментів стимулювання підприємництва, формування податкової культури та психологічного сприйняття бізнесом та населенням дій держави у сфері податкової політики.

Список використаних джерел:

1. Свешніков С. М. Бюджетно-податкова політика сучасної держави та гармонізація податкових систем країн ЄС. Вектори для України / С. М. Свешніков, В. В. Юрченко, В. І. Крижановський : навч. посібник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.centre-kyiv.kiev.ua
2. Свешніков С.М. Гармонізація податкових систем країн ЄС. Європейський вибір України : навч.-метод. матеріали / С. М. Свешніков, В. І. Крижановський, Г. В. Демченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.centre-kyiv.kiev.ua

T. Markovska. Ukraine's european choice in the tax system.

Summary

The thesis discusses the need for adaptation to the domestic tax legislation of the countries of the European Union. It is determined that the process of adaptation of the domestic tax system to the European standards should be evolutionary and in anticipation of a new wave of the global financial crisis based on economic and political stability in the country.

Keywords: adaptation, tax system, taxation, European Union countries, european standards.